

לֶחֶם מִן הָאָרֶץ

נורית יעקובס ינון

בְּגַן הָעֵדֶן לֹא הָיוּ צְרִיכִים אָדָם וְחֹהָה לַעֲמֹל כְּדֵי
לֶאֱכֹל, אֲבָל מֵאֵז הַחֲטָא וְהַעֲנֵשׁ "בְּזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל
לֶחֶם" זֹרְעִים בְּנֵי הָאָדָם חֲטָה, מַחֲכִים שְׁהֻבָּה
יֹרֵד גֶּשֶׁם, וּמְקוּיִם לִיבּוֹל שְׁמֵמוֹנוּ יֻכְלוּ לְהַכִּין לֶחֶם.

תְּפִלַּת הַגֶּשֶׁם

"לְמַדְתִּי חֻקְלָאוֹת אַחֲרֵי שְׁשֻׁרְתִּי בִּנְח"ל
בְּקִבוּץ שְׁעֻלָּבִים" מְסַפֵּר אֶלְחָנֹן. "בְּאוֹתָם יָמִים
כָּלֵנוּ גִיִּסְנוּ גַם לַעֲזֹר בְּגִדוּלֵי הַמֶּשֶׁק. בְּהִתְחַלָּה
הַיִּיתִי רִפְתָּן וְחֻלְמַתִּי לְלַמֵּד רְפוּאָה וְטְרִינְרִית,
אֲבָל בְּאוֹתָן שָׁנִים אֵי אֶפְשֶׁר הָיָה לְלַמֵּד בְּאָרֶץ
וְטְרִינְרִיָּה. בְּקִבוּץ הַכְּרָתִי אֶת אִשְׁתִּי נַעֲמִי, עֶבְרָנוּ
לְגוֹר בְּרַחוּבוֹת, וְהִתְחַלַּתִּי לְלַמֵּד חֻקְלָאוֹת וְלַעֲבֹד
בְּ"מִכּוֹן וַיְצַמֵּן לְמַדְע".

שָׁנִים רַבּוֹת גִּדַּל אֶלְחָנֹן זָנִים שֶׁל חֲטָה
וּשְׁעוֹרָה. "בְּיִשְׂרָאֵל רַב הַהִשְׁקָיָה שֶׁל חֲטָה
וּשְׁעוֹרָה הִיא מֵהַגֶּשֶׁם. לָכֵן
מְאֹד חָשׁוּב לְפִתּוֹחַ זָנִים שֶׁל
חֲטָה, שֶׁיְּכַוְּנוּ לְצֻמָּח גַּם

אֶלְחָנֹן יַעֲקֹבֶס מְגִדֵּל חֲטָה וּשְׁעוֹרָה כְּכֹר יוֹתֵר
מִחֲמַשִּׁים שָׁנָה. אֶת הַזְּרָעִים שֶׁהוּא דָשׁ הוּא זֹרֵעַ
שׁוֹב בְּשִׂדוֹת מְחַקֵּר מִיְּחָדִים. הַמְּקֻצֹעַ שֶׁלּוֹ נִקְרָא
"אֶגְרוֹנוֹם". כָּל גִּדּוּלֵי הַחֲטָה שֶׁלּוֹ נֹעְדוּ לְשִׁפּוֹר
וְלְהִשְׁבִּיחַ אֶת הַחֲטָה, כִּד שֶׁבְּכָל גְּרָגִיר יִהְיֶה יוֹתֵר
קֵמַח, שֶׁהַשְּׁבָלִים לֹא יִהְיוּ רְגִישׁוֹת לְמַחְלוֹת,
וּבַעֲקָר שֶׁיִּצְלִיחוּ לְגַדֵּל גַּם בְּשָׁנִים אוֹ בְּאֶזְזוּרִים
שֶׁאֵין בָּהֶם הַרְבֵּה מַיִם, כְּמוֹ בְּנֶגֶב
שֶׁבְּדָרוֹם הָאָרֶץ.

אַרְץ חֹטָה

”הַנּוֹף הַיְפֵה בְּיוֹתֵר הוּא שְׂדֵה חֹטָה בְּכָל

הַשְּׁלָבִים וְהַצְבָּעִים,“ אָמַר אֶלְחָנָן:”חֹם

כְּשֶׁהַשְּׂדֵה חָרוּשׁ, יֵרֵק כְּשֶׁהַנְּבָטִים הָרֵאשׁוֹנִים

מְצִיִּצִים, וְצָהָב לִפְנֵי הַקְּצִיר. הַמְרָאָה הָאֵהוּב עָלֵי

מְכָל הוּא כְּשֶׁהַשְּׂדֵה מְשַׁבֵּץ בַּחֲבִילוֹת הַשְּׁבָלִים

הַקְּצוּרוֹת, וַיְבוֹל הַזָּרְעִים מְשֻׁמֵּשׁ לְעוֹנָה נֹסֶפֶת

שֶׁל מַחְקָר אוֹ נִשְׁלַח לַחֲקֵלָאִים לְזִרְעָה

’לְהוֹצִיא לָחֶם מִן

הָאָרֶץ.“

בְּלִי תוֹסֶפֶת מַיִם, וְעַדִּין לְהַנִּיב גְּרֵגִירִים עִם הַרְבֵּה

קֶמַח,“ מְסַבֵּיר אֶלְחָנָן. ”בְּכָל שָׁנָה אַחֲרֵי סְכוּת

צָרִיכִים לְמַהֵר לְזַרְעַת אֶת הַחֹטָה, כְּדֵי שֶׁהַגְּשָׁמִים

הָרֵאשׁוֹנִים יֵרְדוּ כְּבָר עַל הַשְּׂדֵה הַזְּרוּעַ. לָכֵן כָּל

שָׁנָה בְּתַפְלַת הַגְּשָׁם שֶׁבַחֵג שְׁמִינֵי עֲצַרְת אָנִי

תְּמִיד מִתְרַגֵּשׁ.“

הַכְּלָאָה

הַתְּהִלָּה, שֶׁבּוֹ מְשַׁבֵּיחִים אֶת זְנֵי הַחֹטָה, נִקְרָא

”הַכְּלָאָה“. לֹקְחִים שְׁנֵי סוּגִים שֶׁל שְׁבָלֵי חֹטָה

בְּעֵלֵי תְּכוּנוֹת טוֹבוֹת. לְמִשָּׁל חֹטָה שֶׁאֶפְשָׁר

לְהַפִּיק מֵהַגְּרֵגִירִים שְׂלָה הַרְבֵּה קֶמַח בְּאִיכוֹת

טוֹבָה, וְחֹטָה שֶׁהַצְּלִיחָה לְגַדֵּל בְּלִי הַרְבֵּה מַיִם.

בְּתְהִלָּה הַהַכְּלָאָה מְחַבְּרִים אֶת שְׁנֵי הַזְּנִים, כְּדֵי

שֶׁיִּגְדֵּל זֶן חָדָשׁ שֶׁל חֹטָה, שְׁגָם יִהְיֶה עִמִּיד לְגַדוֹל

בְּלִי הַרְבֵּה מַיִם וְגַם יִתֵּן קֶמַח טוֹב.

”הַזְּרוּעִים בְּדַמְעָה בְּרָנָה יִקְצוּרוּ,“ מְצִטֵּט אֶלְחָנָן

וְצוּחֵק. ”אֶצְלָנוּ זֶה בְּדִיוֹק לְהַפֵּךְ. עוֹנֵת הַזְּרִיעָה

הִיא בְּסִתּוֹ וּמִזְג הָאָוִיר נָעִים. דְּיוֹקָא עוֹנֵת הַקְּצִיר

הִיא מְאֹד קָשָׁה, וְכֵדִי לֹא לְעַבֵּד בְּשַׁעוֹת הַצְּהָרִים

הַחֲמוֹת, יוֹצְאִים מְקָדָם מְאֹד, וּמְשַׁתְּדָלִים לְקַצֵּר

בְּעֵקֶר בְּשַׁעוֹת הַזְּרִיחָה וְהַשְּׁקִיעָה.“

הַיְדְעָתָ?

- שְׁנֵי שְׁלִישִׁים מְכָל הַחֹטָה בְּיִשְׂרָאֵל גְּדוּלוֹ בַּנְּגֵב.
- יְבוֹל הַחֹטָה בְּאָרֶץ מִיָּצֵר בְּמִמְצָע 200 אֶלֶף טוֹן לָלֶחֶם בְּשָׁנָה.
- הַקֶּמַח הַנְּחוּץ הַנוֹסֵף מִיָּבֵא מֵאֲרָצוֹת הַבְּרִית וּמִמְזַרְח אִירוֹפָּה.